

**Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes
Malnavas koledža
Studiju kursa apraksts**

Studiju kursa nosaukums	UZŅĒMUMA EKONOMIKA
Studiju kursa nosaukums (angļu valodā)	ECONOMICS OF THE ENTERPRISE
Studiju programmas līmenis	Īsā cikla profesionālā augstākā izglītība
LKI līmenis	5
Kvalifikācijas līmenis	5
Kredītpunkti	5
Studiju kursa izstrādātājs	Mg.oec. Evita Kļaviņa

Studiju kursa kalendārs

Studiju forma	Kopējais stundu skaits	Kontaktstundas			Patstāvīgā darba stundas	Kalendārs (semestris)
		kopā	no tām lekcijas	no tām praktiskās nodarbības un laborat. darbi		
Pilna laika studijas	130	56	34	22	74	1
Nepilna laika studijas	130	28	22	6	102	1

Prasības studiju kursa apguves uzsākšanai: Vispārējā vidējā izglītība vai profesionālā vidējā izglītība.

Studiju kursa mērķis: Apgūt ekonomiskās likumsakarības, izpētīt uzņēmuma ražošanas apjoma, izmaksu un preču cenu veidošanās likumsakarības. Veidot priekšstatu par ekonomikas kopsakarībām tautsaimniecības līmenī. Veidot izpratni par uzņēmējdarbības saturu un nozīmi tautsaimniecībā, par komercdarbības formām un komercdarbībai nepieciešamajiem resursiem. Izpratne par uzņēmējdarbības koncepciju, uzņēmējdarbības mērķiem, idejām, vidi un riskiem. Uzņēmuma dibināšanas, darbības organizēšanas. Uzņēmumu ražošanas organizācija un uzņēmējdarbības plānošana.

Studiju kursa plāns un saturs

Nr. p. k.	Studiju kursa saturs	Kontaktstundu skaits un veids			
		Pilna laika studijas		Nepilna laika studijas	
		Lekcijas	Prakt.un laborat.d.	Lekcijas	Prakt.un laborat.d.
1.	Ekonomikas pamati - Ekonomikas jēdziens, būtība. Mikroekonomikas būtība, loma uzņēmējdarbībā. Makroekonomikas būtība un pamatrādītāji. Nodokļu sistēma un piemērošanas kārtība. Patērētājs tirgus ekonomikā. Ekonomiskā stabilitāte, tās ietekme uz uzņēmējdarbību.	4	2	2	

2.	Ievads uzņēmējdarbībā - Uzņēmējdarbības jēdziens un nozīme tautsaimniecībā. Uzņēmējdarbības tiesiskā reglamentācija – galvenie likumi. Uzņēmējdarbības uzsākšanas priekšnoteikumi. Uzņēmējdarbības mērķi, to hierarhija.	4		2	
3.	Uzņēmējdarbības formas - Komerccarbību formu klasifikācija. Individuālais komersants. Kapitālsabiedrības, to būtība. Sabiedrības ar ierobežotu atbildību raksturojums. Akciju sabiedrību raksturojums. Personālsabiedrību veidi, to raksturojums. Uzņēmuma dibināšana un reģistrēšana.	2		2	
4.	Uzņēmuma dzīves cikls un tā aktīvi - Uzņēmējdarbības jomas un veidi, uzņēmumu kategorijas pēc lieluma. Uzņēmējdarbības vides attīstības tendences Latvijā. Uzņēmuma reorganizācija un likvidācija, maksātnespēja un bankrots. Uzņēmuma līdzekļi, to struktūra.	4		2	
5.	Investīcijas un finanšu avoti uzņēmumā - Investēšanas un finansēšanas jēdziens. ES Struktūrfondu izmantošanas iespējas. Projekti. Finansēšanas avoti uzņēmumā. Uzņēmuma līdzekļu avoti. Pašu kapitāls, tā avoti un raksturojums.	2	2	2	
6.	Uzņēmuma darbaspēka resursi - Normatīvais regulējums darba tiesiskajās attiecībās. Darbaspēka raksturojums, Darba ražīguma rādītāji, uzņēmumā un nozarē. Darba samaksas sistēma. Darba algas aprēķins. Darba izmaksu plānošana.	2	4	2	
7.	Uzņēmuma dokumentācija un uzskaitē-Lietvedības pamatprincipi. Pieņemšanas nodošanas akta noformēšanas kārtība. Rēķinu noformēšanas kārtība. Darba laika plānošana un uzskaitē. Krājumu aprite. Inventarizācija uzņēmumā	4	4	2	2
8.	Uzņēmuma ieņēmumi un izmaksas un peļņa - Produkcijas apjomu rādītāji un ieņēmumu veidi. Uzņēmējdarbības izmaksu būtība. Izmaksu veidi, klasifikācija. Pakalpojumu izmaksu modelēšanas principi. Izmaksu struktūra un novērtēšana. Peļņa un rentabilitāte uzņēmējdarbībā. Pašizmaksas aprēķinu nepieciešamība uzņēmumā.	6	6	4	2
9.	Uzņēmējdarbības plānošana - Plānu hierarhija. Nacionālais attīstības plāns. Reģionālā plānošana. Finanšu plānošanas un prognozēšanas metodes. Naudas plūsmas aprēķina metodes. Uzņēmuma produkcijas noieta, ražošanas un sagādes plānošana.	6	4	4	2

	Piegādātāju izvēles kritēriji. Uzņēmējdarbības riski. Biznesa plāna izstrādes pamatprincipi				
--	---	--	--	--	--

Studējošā patstāvīgais darbs

Nr. p. k	Patstāvīgā darba veids	Patstāvīgā darba uzdevumi
1.	Mācībspēka norādītās literatūras un interneta resursu izpēte, lai izstrādātu patstāvīgo darbu par ekonomikas cikliskā attīstība un ražošanas resursu nozīme uzņēmējdarbībā.	Darba lapas aizpildīšana – ekonomiskās aktivitātes cikliskums, makroekonomikas rādītāji un ražošanas resursi.
2.	Mācībspēka norādītās literatūras un interneta resursu izpēte, lai izstrādātu prezentāciju par tēmu uzņēmējdarbības formas, piemērotākā uzņēmējdarbības forma biznesa uzsākšanai autotransporta jomā.	Prezentācija 10-15 slaidi par uzņēmējdarbības formām Latvijā un piemērotākās uzņēmējdarbības formas izvēli biznesa uzsākšanai autotransporta jomā.
3.	Sekot līdzi aktuālajām norisēm ekonomikā un uzņēmējdarbībā. Studēt mācību spēka norādīto literatūru, lai sagatavotu semināra darbu.	Sagatavot informatīvos materiālu, lai varētu piedalīties seminārā un diskutēt par lektora norādīto tēmu.
4.	Studēt mācību spēka norādīto literatūru lai izstrādātu patstāvīgo darbu par darbaspēka resursiem un uzskaiti.	Darba lapas aizpildīšana – darba resursi, darba laika uzskaitē un dokumentēšana.
5.	Studēt mācību spēka norādīto literatūru lai izstrādātu patstāvīgo darbu par uzņēmuma ieņēmumiem, izmaksām un peļņu.	Darba lapas aizpildīšana – uzņēmuma ieņēmumu, izmaksu un peļņas noteikšana un analīze.

Studiju kursa metodes: Lekcijas, semināri, praktiskie darbi, kontroldarbi, prezentācijas, patstāvīgs darbs ar literatūru.

Prasības kursa apguvei: Students apmeklē lekcijas, piedalās semināros, praktiskajās nodarbībās. Kopīgo vērtējumu studiju kursa apguvei veido: 20% uzrakstīti 3 kontroldarbi; 30% patstāvīgā darba izpilde; 50% rakstisks eksāmens kursa noslēgumā.

Noslēguma pārbaudījums: Eksāmens.

Plānotie studiju rezultāti

Studiju programmas studiju rezultāti	Studiju kursa plānotie studiju rezultāti studiju programmas studiju rezultātu sasniegšanai (studējošais kurss noslēgumā zina, prot, spēj)	Studiju rezultātu pārbaudes forma
Z Pārzina uzņēmējdarbības, vadības un ekonomikas principus autoservisa darbības plānošanā un autoservisa pakalpojumu nodrošināšanā, pārzina	Zināšanas Zina ekonomikā pastāvošās likumsakarības, tautsaimniecības izaugsmes pamatprincipus. Zināšanas par uzņēmējdarbības vidi, komercdarbības formām. Zināšanas par uzņēmuma dibināšanu, reorganizēšanu, likvidēšanu. Zināšanas par uzņēmējdarbības likumdošanu, nodokļu sistēmu	Testi

darba tiesisko attiecību normas. P Spēj organizēt servisa procesus, nodrošinot materiāli tehnisko resursu plānošanu un uzturēšanu atbilstoši tehnoloģiskām prasībām un darba drošības noteikumiem.	Prasmes Spēj izvērtēt uzņēmējdarbības vidi, izvēlēties konkrētam biznesa veidam atbilstošāko uzņēmējdarbības formu. Izprot saimniecisko darījumu apliecinājošu dokumentu sagatavošanas kārtību. Izprot biznesa plāna sastāvdaļas un tā nozīmi uzņēmuma attīstībā. Spēj plānot autoservisa saimnieciskās darbības rezultātus, naudas plūsmu un izprast galveno finanšu dokumentu būtību un sakarības.	Semināri, praktiskie darbi
K Spēj vadīt un uzņemties atbildību par ikdienas resursu pietiekamību un patstāvīgi pieņemt lēmumus, sadarboties komandā.	Kompetences Spēj izvērtēt ekonomisko situāciju Latvijā konkrētā nozarē. Analizēt uzņēmuma pamata finanšu rādītāju, novērtēt uzņēmējdarbības riskus un pieņemt atbilstošus lēmumus	Kontroldarbi, praktiskie darbi

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji, sasniegšanas pakāpes vērtēšana

Apguves līmenis	Balle	Skaidrojums
Ļoti augsts	10	Zināšanas, kas pārsniedz noslēguma darba prasības, liecina par patstāvīgiem pētījumiem, par problēmu dziļu izpratni
Ļoti augsts	9	Pilnā mērā atklāj jautājumu, uzrāda prasmi patstāvīgi spriest par jautājumā ietvertās problemātikas attīstību, pielietot iegūtās zināšanas praktiskajā analizē
Augsts	8	Pilnā mērā atklāj jautājumu, taču reizēm trūkst dziļākas izpratnes un spējas zināšanas patstāvīgi piemērot jautājumā ietvertās problemātikas tālākās attīstības izvērtējumā
Augsts	7	Atklāj jautājuma būtību, taču vienlaikus konstatējami arī atsevišķi mazāk svarīgi trūkumi jautājuma pamatojumā
Vidējs	6	Atklāj jautājuma būtību, taču vienlaikus konstatējami kāda atsevišķa būtiska aspekta nepietiekoši dziļa izpratne
Vidējs	5	Visumā atklāj jautājuma būtību, kaut arī konstatējama nepietiekami dziļa izpratne problemātikā, neskaidrības personiskā viedokļa formulējumā
Vidējs	4	Kopumā apgūts kurss, tomēr konstatējama nepietiekama dažu pamatkonceptu izpratne, ir ievērojamas grūtības iegūto zināšanu praktiskā izmantošanā

Studiju kursa pamatliteratūra

1. Bikse V. Ekonomikas teorijas pamatprincipi – R.: Izglītības soļi, 2007., 454 lpp.
2. Leibus, Inguna,. Uzņēmuma darbības uzsākšana, grāmatvedība un nodokļi Rīga : Lietišķās informācijas dienests 2019, 173 lpp
3. Muška A. Uzņēmējdarbības pamatkurss. Rīga: KIF „Biznesa komplekss”, 2005., 136 lpp.
4. Rurāne M. Uzņēmējdarbības organizācija un plānošana , Biznesa augstskola Turība SIA Rīga, 2002., 184 lpp.

Studiju kursa papildus literatūra

1. Abizāre V., Ievads uzņēmējdarbībā - Izdevniecība RaKa, Rīga, 2004., 140 lpp.
2. Birzniece J. Ekonomika vidusskolām. R: Turība Biznesa Augstskola SIA, 2014., 192. lpp.
3. Diderihs H. Uzņēmuma ekonomika, zinātne, Rīga, 2000., 515 lpp.
4. Hofš K.G. Biznesa ekonomika. 3.izdevums. Rīga, SIA J.Rozes apgāds, 2019., 559 lpp.

5. Kalve I., Apsegļot pārmaiņu vējus. Stratēģiskā un pārmaiņu vadība. Biznesa augstskola Turība SIA Rīga 2005., 294 lpp.
6. Leibus I. Pirmie soļi komercdarbībā: darbības uzsākšana, grāmatvedība un nodokļi. Rīga: Lietišķās informācijas dienests, 2016., 152 lpp.
7. Mucenieks, Kaspars. Veiksmīga uzņēmumu apvienošana un iegādes integrācijas noslēpums: monogrāfija: Drukātava. , 2022., 204 lpp.
8. Muška A. Uzņēmējdarbības plānošana SIA KIF „Biznesa komplekss”, 2005., 96 lpp.
9. Nešpors V. Mikroekonomikas teorētiskie pamati- R: RTU izdevniecība 2015., 244 lpp.
10. Pauli G. Zilā ekonomika 3.0: zinātnes, inovāciju un uzņēmējdarbības apvienojums rada jaunu biznesa modeli, kas pārveido sabiedrību. Rīga: Zvaigzne ABC, 2018, 319 lpp.
11. Saksonova S. Uzņēmuma darbības analīzes un apgrozāmā kapitāla vadīšanas aspekti: praktiski paņēmieni Tehinform Latvia, 2020, 140 lpp.
12. Slavinska I. Uzņēmējdarbības plānošana un kontrole, Turība, Rīga, 2005., 175 lpp.
13. Šenfelde M. Makroekonomika 4. izdevums – R.: RTU izdevniecība 2012., 244 lpp.
14. Uzņēmējdarbības vide un tās attīstības aspekti . Autoru kolektīvs, Turība, Rīga, 2013., 346 lpp.
15. Volodina M., Dzelmīte M. Mikroekonomika. – R.: Izglītības soļi, 2005., 240 lpp.
16. Zvirbule-Bērziņa A, Mihejeva L.,Auziņa A. Plānošanas un ražošanas procesa organizēšanas pamatprincipi, Biznesa augstskola Turība SIA Rīga 2004., 144 lpp.

Periodika un citi informācijas avoti

1. Centrālā statistikas pārvalde / Internets. – www.csb.gov.lv
2. Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija / Internets. – www.em.gov.lv;
3. Latvijas Republikas Finanšu ministrija/ Internets. – <http://www.fm.gov.lv/> ;
4. Valsts ieņēmumu dienests/ Internets. – <https://www.vid.gov.lv> .